

KUNSZENTMÁRTONI UJSÁG

TÁRSADALMI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 k., félévre 4 k., negyedévre 2 kor.
Megjelenik minden vasárnap. Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

Dr. KOVÁCS JÓZSEF
FELELŐS SZERKESZTŐ TÁVOLLÉTÉBEN
SZERKESZTŐ:
MEZEY ISTVÁN

SZERKESZTŐSÉG: Kölcsey-utca 1197 sz.
Dr. Kovács József ügyvédi irodájában.

KIADÓHIVATAL: Wolf Dezső könyvnyomdája

Két napig

lehet még hadikölcsönt jegyezni. Május huszonharmadikán bezárul a negyedik hadikölcsön jegyzése. Ez a két nap nem sok idő, de épen elég arra, hogy az elmaradtak is eleget tegyenek hazafiui kötelességüknek és fölösleges pénzüket, melyre nincs szükségük, odaadják az államnak szükségletei fedezésére.

Mai napság nincs értelme annak, hogy a hadikölcsön jegyzésének előnyeit fejtegetjük. Mindenki tudja azt, hogy pénzüket jobb helyre nem adhatjuk, mintha azt az államnak adjuk és soha jobb kamatot nem kaphatunk senkitől, mint az államtól kapunk kölcsönünk után. Az adós személye is elég megbízható. A magyar államnál jobb adóst nem találunk, tehát félünk sem kell attól, hogy pénzünk elvész.

Most már csak az a kérdés, hogy van-e a magyarnak fölösleges pénze, amit nélkülözhet és amelyet odaadhat

hadikölcsönbe? Van, igenis van. Talán még sohasem volt idő, amikor ilyen bátran kimertük mondani, hogy sok pénze van a magyarnak. Mert ma pénze van a kis embernek, a nagy embernek, a kereskedőnek, a vállalkozónak, a szállítónak, a földbirtokosnak, a bérlőnek, a kofának, talán a szegény hivatalnok ember áll egyedül, mert annak igazán nincs pénze.

Itt van tehát az alkalom és meg van reá a mód is, hogy mindenki részt vegyen a hadikölcsön jegyzésben. És csodálatos dolog, hogy épen azok neveit nem látjuk a jegyzők között, akiknek elsőnek kellene ott szerepelni, ellenben sok olyan nevet látunk, akitől nem vártunk semmit.

Amíg a birtokos osztály egy részét kisebb-nagyobb kölcsönt jegyezni, addig a hadseregszállítók, a hadiszolgálat alól felmentettek és a háboru alatt kereskedőkké vedlett és tőkepénzesekké vált magánzók mélyen hallgatnak és kivonják becses személyöket a kölcsönjegyzés alól.

Ez faktum, ez így van. Most is csak az teljesíti kötelességét hazája iránt, aki mindig jó polgár volt, ellenben azok, akik ezeket, sőt vagyont szereztek a háboru alatt, akik mindezüket a háborunak köszönhetik, azok egy fillért sem jegyeznek, vagy esetleg 100–200 korona jegyzésével eleget vélnek tenni hazafiui kötelességüknek.

Két nap mulva lejár a hadikölcsön jegyzése és a jegyzett összeg nem éri el Kunszentmártonban a fél milliót. Ezt az állapotot mással magyarázni nem lehet, mint azzal, hogy a hadseregszállítók, a hadiszolgálat alól felmentettek és a háboruban meggazdagodott magánzók és kereskedők nem jegyeztek semmit.

Ha normális idöket élnénk, ha háboru nem volna, nem szólnánk semmit: mindenki odateszi a pénzét, ahová akarja. De most, amikor köröskörül vagyunk ellenséggel, amikor a pénz dönti el, hogy kié legyen a végső győzelem, akkor kötelességünk ezeket a pénzzel meghizott embereket renyhe

Csontos István gunyája.

Irta: Szentimrey Mártha.

— Öt egy hónapra! Öszre harminc lesz...

— Ejnye te István! Hiszen olyan csizmád, gunyád lesz, hogy ország-világ össze téveszt a kacsalábon forgó várban lakó nyalka királyfival...

Megnéztem dohányszedéskor. is Fojtó szag lebegett a dohányföldek felett, amint a nap izzón tüzött le az érett, párolgó levelekre. István bronz-szinűre sült, elkényszeredett a korai keléstől, tikkasztó hőségtől. Mégis kettő helyett dolgozott, szinte férfias ambícióval.

— Este még fűzők is, két-három kötellel, mikor már mindenki alszik — dicsekedett.

No, ha ezt meg nem jutalmazza gazdája — akkor senkit. Repesett alelkem. Lesz hát ruhája Csontos Istvánnak s mily gyönyörű, szemléltető példa lesz az övé a munkára szoktatás idején!

Csunya szeptember, gonosz szeptember, levelsárgító, reményfonnyasztó, — vártalak — de minek is jöttél el!

A tanév első napján ott találtam Csontos Istvánt asztalom előtt. Az örömtelen gyermekkor bronzba öntött allegorikus szobra, ilyen lehet: — mint ő.

Sovány, napsütötte arca busabb, szája mosolytalanabb, mint valaha.

Kérdezni se mertem, mi történt? Rákezdte magától is szomorú mondókáját.

— Megint nem lesz se csizmám, se gunyám. Mihelyest hazamentem, apám mindjárt megvert, mert a kialakított bérnél két forinttal kevesebbet vittem haza. Nagyon igyekeztem, este is fűztem, egy héttel előbb végeztünk a dohánynal, mint ahogy a hónapom kitelt. Hát előbb eresztett el a gazdám és lefogott két forintot.

(Én magamat szerettem volna megverni. Miért tanácsoltam szegény fiúnak, hogy szorgalmas legyen?)

Oda se István annak a kis verésnek! Összel a diót is verik, télen mégis megbecsülik. A gazdád kapzsi ember volt. Hanem azért 28 forintból telik még szép csizmára, jó gunyára.

— Nem telik abból semmire. Nincs már abból egy fillér se. Az apám asszonyának van egy eladó leánya, Erzi. Az a héten összeáll egy kukás legénnyel. A szolnoki vásárban annak vetek az én pénzemből vánkost, cihát, sublódót...

Nyelvem megtagadta a szolgálatot.

S a szófukar fiu beszélt tovább, most mi-

kor minden szava súlyos kő gyanánt csapódott hozzám.

— Apám a mult évben se vett gunyát, nem küldött a község, nem adott az Isten. Én megfogadtam a kisasszony szavát, imádkoztam reggel, este, gazdámhoz hűséges voltam, dolgoztam. Gazdám hazaküldött, béremet elvették, megint nem lesz semmim. Többet nem jövök iskolába. Csak a könyvet hoztam haza, amit kölcsön adott. Isten áldja meg!

A füttyös remegett kezében. Magamhoz öleltem, szivemhez szoritottam, összecsókolgattam könnytelen szemeit, bus arcát.

— Gyere iskolába. Ne hagyj itt engem. Bizzunk Isten jóságában...

Tagadólag legyintett dohányszedéstől sebhelyes kezével, kiszakította magát karjaimból s elfutott.

Utoljára láttam. Még aznap délutánján szomorú híret hozták. Abba a nyitott kutba ölte magát, melyből egész nyáron át oly nagy buzgalommal locsolgatta a dohánypalántákat. Ott voltam, mikor kihúzták s lefektették a szikfü fehér csillagaival, piros földimogyoróval himes gyöpre. Sűrű haja csupa iszap. Rettenetes fenéges komolyság arcán. Összeszorított szája, mint-ha még mindig panasznál: nincs csizmám, nincs gunyám...

aléltágukból felrzní és figyelmeztetni őket, hogy adjanak valamit hadikölcsönbe abból a pénzből, amelyet olyan könnyen szereztek. Mert azt a pénzt könnyen szereztek. Nem vitték el őket katonának, életük nem volt eddig veszélyeztetve a lövészárókban, kezük-lábuk nem fagyott el, nem koplaltak, hanem fehér kenyéren és jó kalácson élve a napsugaras kun ég alatt nem tettek egyebet, mint olvasgatták az egyre szaporodó ezreseket.

Elő tehát hadseregszállítók, hadiszolgálat alól felmentettek és meghizott alkalmi kereskedők nektek szól a figyelmeztetés. Két nap van még a jegyzésre és ez nektek éppen elegendő arra, hogy a sokból valamit, a megfelelő összeget, odaadjátok hadikölcsönbe. Mert, ha nem jegyezték hadikölcsönt, nem érdemlitek meg, hogy a jó magyar levegőt szivjátok és nem érdemlitek meg, hogy itthon tejben-vajban fürödjétek.

Waldmann Salamon

fogászati műterme

a „Körös szállóban”.

Legutóbb Szolnokon és Törökszentmiklóson.

Készít aranyhidalásokat, koronákat, egyes fogsorokat, gyökér csapfogakat platinából is stb. e szakmába vágó dolgokat.

Számos elismerő bizonyítvány.

Leroskadtam mellé s elmondtam, amit azóta ismétetek mindennap.

— Nem vagyok én igazi tanító, nem vagyok senki. Mert előttem vergődött egy porba sújtott gyermeki lélek s nem tudtam föl-emelni.

Vérző sebeire sablonos vigasztalásból raktam kötést, mely tanítóról tanítóra száll, mint az ócska tanszerek — s elvérzett kezem alatt. Nem tudtam megvédeni az élet ellen, mely az iskola ajtaja mögött már várja zsákmányát.

A hitre való utalással egy gyermeket se lehet megmenteni a kétségbeeséstől. Hisz a hitnek művelt talaj, sok napfény kell, hogy virágba borulhasson. Az erőltetett gyermeki lélek a morál tág látkört biztosító, fenségesen kopár csucsára sem emelkehetik fel.

Azért el kell jönni az igazi, a tanítók tanítójának, aki tud valamit, én nem tudtam s talán velem együtt nem tudunk sokan.

Aki megtudja edzeni a gyermeki lelket az életben reá váró igazságtalanságokkal szemben s ki is tudja békíteni azokkal.

Ő fogja megoldani a legtöbb szociális kérdést. Ő lesz a gyermekek s a többi tanító megváltója.

Legyen áldott, ha valahol még anyja karján szendereg is.

Amikor eljő: virágosó hulljon útjára. Apró vértanúk szellemajka már most zengi a legszebb hozsannát neki... (Vége)

Egyről-másról.

Boldog idő, hová tűntél? Amikor még kenyeres kofák árulták a friss, meleg ropogós kenyeret, amelynek illata csiklandozta az orrot, fokozta az étvágyat és belőle egy darab elfogyasztása boldog meglepedést szült. Piacunkon, a kenyeres boltokban, a kenyérsütő asszonyoknál mindennap megtalálta a fogyasztó a szükséges kenyér mennyiséget s ez ellen nem lehetett panasz mai napig, pedig pár hónap mulva belemegyünk a világháború harmadik évébe is. A mi drága alföldünk, ez a tejjel mézzel folyó kánaán földje, nem hagyja éhen halni azokat, akik verejtékes, nehéz munka után belőle, tőle, a földből várják a mindennapi kenyeret. A mostani sulyos, nagyon nehéz viszonyok között, amikor a múlt évben is, a fegyvert forgató erős férfi kezek helyett, gyenge női kezek szántották a barázdákat és vetették el a kenyeret, az életet adó magot, megáldotta a jó Isten a vetést, az özvegyek, a férjeiket nélkülöző gazdasszonyok, az ekét húzó lovat sirva hajtó gyermekek könnye áldás volt a bevetett földre, amely dus termést hozott.

A múlt évben volt annyi gabona termésünk, hogy ugy a harctereken, küzdő drága vérünk, mint az itthon lévők, bőven el vannak látva kenyérral. Gabona feleslegünk annyi van — hogy ha a jó Isten elemi csapást nem bocsájt a most is szépen mutatkozó termésre — ellenségeinknek oly kedvvel hangoztatott terve — a kiéhezetezés — soha sem sikerül. Gabona van. Buzával telve vannak a malmok magtárai s közfogyasztásra még sincs nálunk elegendő kenyér liszt. Az a fogyasztó aki annak idején nem birt magának elegendő buzát beszerezni, ma hiába keres lisztet, mert nem kap sehol. A buza össze van szedve, van sok, van bőven, de a malmok raktáron tartják zár alatt és azok nem adják ki. A községek élelmezéséről gondoskodni — akkor, amikor hazafias szent kötelesség érzettől áthatva mindenki oda adta mindenét, amivel birt, — a hatóság kötelessége. Feleslegünk — hála Istennek — bőven van, tessék hát intézkedni, hogy a község lakóinak legyen elegendő kenyér lisztje.

Cudar kutya világ, szerencsétlen élet! Benne vagyunk a panaszba, panaszkodjunk tovább, hátha megkönnyebül panasszal telt lelkünk!

Én éhes vagyok, te éhes vagy, ő

éhes! Egyszerű nyelvtani ragozás, amely a »van« segéd igének, az »éhes« melléknévvel kombinációjával jött létre. És kombináció ide, kombináció oda, én, te, és ő mégis éhesek vagyunk, ergo anni kell, de mit, amikor semmi sincs?! A kamra üres, az udvarba nem laknak két lábu tollas állatok, honnan szerezzen hát a szegény éhező halandó ételt, a piacról. Ha a jó nevelt, kidudorodott tyukszemre százhuszkilós gyengéd test ügyesen ránehezedik, nem oly fájdalmas, mint kimenni a piacra élelmet szerezni, a pénzedet, az összes vagyodat, a remélhető amerikai örökséged ott kell hagynod, óh szegény éhező, hogy ha gyomrod szomorú korgását, pár pillanatra megszüntetni óhajtod egyetlen egy boldog jóllakással. Rettenetes árak, kibírhatatlan összegek az árakban! S ez így megy hétről-hétre, piacról-piacra. Pedig milyen könnyű volna a segítség. Az elmúlt héten járásunk főtisztviselője szemlélte végig a piacot, hogy személyesen győződjön meg az általunk is oly sokszor, hangoztatott tulkapásokról — és a legnagyobb lelkiismeretességet tapasztalta az élelmi szerek árainak az eladók részéről történt megállapításánál. Megkérdezte a csirkét, a libát, a tojást áru-
lőktől az árakat s valamennyien a megszabott árakat mondták be előtte, mert személyesen ismerik. Távozása után két perc mulva jött újra a hadd el hadd, a fosztogatás!

Szigoru, nagyon szigoru ellenőrzés kell ide, hogy ez az áldatlan állapot végre megszűnjön!

H I R E K

Kunszentmárton, 1916. május 21.

— **Személyi hírek.** Baranyi Ödön nagybirtokos több napi tartózkodásra Kunszentmártonba érkezett.

Busa Ákos vármegyénk árvaszékének elnöke a holnapi napon községünkbe érkezik.

— **Elöléptetés.** Ő felsége a király dr. Pótor Sándor népfelkelő orvost kiváló szolgálatai elismeréséül népfelkelő főorvossá léptette elő. Dr. Pótor Sándor, községünk orvosa, a háború kezdete óta a bajai katonai kórházban teljesíti nehéz fáradságos és felelősségteljes hivatását, és most, a háború második évében nemcsak a bajai katonai kórháznak lett parancsnoka, hanem lelkiismeretes és buzgó, pontos és kiváló orvosi működéseért főorvossá lett előléptetve. Kunszentmárton község minden polgára örül orvosa előléptetésének, mert nincs orvos, aki azt nálánál jobban megérdemelte volna, de bizonyára örül az a sok ezer katona is, kik az ő kórházából egészségesen mentek vissza a harctérre.

Tábori

fehér levelező-lap

kapható **Wolf Dezső** könyv- és papirkereskedésében.**Dr. Oláh Antal**

ügyvéd, Rákóczi-ut 289 számú háza eladó.

ORVOSOKajánlják, mint legelismertebb köhögés ellen szert a **KAISER-féle****Mell-karamellákat**

a Három fenyő védjeggyel.

Milliók használják**Köhögés**ellen. Rekedtség, elnyájkásodás, szemárhögés, katarus gégefájás stb. minden előforduló *hülés* ellen.

6100 köszönős hálalevél orvosoktól s magánosoktól igazolják a biztos eredményt.

Étvágygerjesztő és legizletesebb bombonok. Csomagonként 20 és 40 fillér, dobozonként 60 fillérért kapható Kunszentmártonban

LUKÁCS ANDOR és POPOVITS GÁBOR
Tiszaföldváron **Goldman Adolf**
gyógytárában és minden hazai gyógytárban.

Butorozatlan

utcai szobakülön bejárattal **kiadó**. Bethlen-utca 1135 szám.

Wolf Dezső könyvnyomdájában egy ügyes fiú fizetés mellett

tanoncnak

felvétetik. — Értekezni lehet e lap nyomdájában.

A hölgyközönségnek

van szerencsém tudomására hozni, hogy egy

bécsi kozmetikai szépségápolási szalonbólmindenféle **arcszépítő- és arcápolási szereket** árusítok.Elvállalok **hajfestést, hajmosást, arcmaszírozást, arc-vibrációt, fésülést**, a délelőtti órákban házhoz is elmegyek.Lakásom **Homola Rezső** pékmester ur házában, külön bejárattal, hol szerdán és vasárnap egész nap, a többi napokon pedig délután 2 től este 8 óráig tartózkodom.

Tisztelettel

özvegy Farkas Máténé
Pájer Etelka.**Képes levelező-lapok nagy választékban.**

**Polgáriskolai tan-
könyvek, rajzesz-
közök és tanszerek
s általában minden-
féle iskolai cikkek
kaphatók.**

Wolf Dezső
könyvnyomdája,
könyv-, papir- és írószer-
kereskedése
Kunszentmárton.

**Mindenféle könyv-
nyomdai munkák a
legszebb kivitelben
gyorsan, pontosan
és kifogástalanul
készülnek.**

Képes levelező-lapok nagy választékban.